

Bakgrund

Energimyndighetens tillämpning av förordning (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Energimyndigheten utförde 2014-15 på uppdrag av regeringen en översyn av energi- och klimatrådgivningen, med syfte att vidareutveckla den samt att öka den samhällsekonomiska effektiviteten. Översynen identifierade ett antal utvecklingsmöjligheter kopplade till resursfördelning, organisation, prioriteringar och ökad tydlighet. Ett omfattande utvecklingsarbete påbörjades, där följande vision och målbild har utarbetats och fastställts av Energimyndigheten:

Vision: Energieffektivisering genom rådgivning.

Målbild:

Ökad energieffektivisering och mer förnybar energi genom att rådgivningen har:

Rätt målgrupper

Grupper med tydlig effektiviseringspotential, som kan nås med rimlig insats och där energi- och klimatrådgivarna kan tillföra kompetens.

Effektivare organisation med tydligare roller

Organisation anpassad för fastställda mål och målgrupper med tydlig rollfördelning mellan Energimyndigheten, regionala energikontor och energi- och klimatrådgivarna.

Tydligare krav

Förväntan och krav på energi- och klimatrådgivarna avseende genomförande är tydligt formulerade och kommunicerade av Energimyndigheten.

Uppföljning

Enkel och effektiv uppföljning som visar effekten av verksamheten och att kraven på aktivitet hos energi- och klimatrådgivarna nås.

Inom ramen för utvecklingsarbetet har flera åtgärder genomförts varav en viktig åtgärd varit en ändring av förordningen som styr energi- och klimatrådgivningen. Regeringen har den 28 april 2016 beslutat en ny förordning om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning. Förordningen träder i kraft den 1 juli 2016 och ersätter den nuvarande förordningen (1997:1322) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Den nya förordningen innebär i huvudsak att:

1. Regionala energikontor får möjlighet att samordna och utveckla kommunal energi- och klimatrådgivning.

2. Statens energimyndighet (Energimyndigheten) får möjlighet att i ansökningsutlysningar om bidrag enligt förordningen ange vilka av förordningens målgrupper hushåll, företag och organisationer som är lokalt och regionalt prioriterade i rådgivningen.

3. Bidraget till energi- och klimatrådgivning ska beslutas med utgångspunkt i storleken på målgrupperna hushåll, företag och organisationer enligt senast tillgängliga statistik enligt förordning (2001:100) om den officiella statistiken. Energimyndigheten får möjlighet att meddela föreskrifter om bidragets storlek.

4. Energimyndigheten har bemyndigats att meddela föreskrifter avseende bidragets storlek, vad en ansökan om bidrag ska innehålla, vilka uppgifter en redovisning av bidragsmottagarens verksamhet ska innehålla, vilka tider den ska avse och vid vilka tidpunkter den ska lämnas. Energimyndigheten får även meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställandet av förordningen.

En följd av detta är därmed att ta fram nya föreskrifter avseende stödets storlek och fördelning, i enlighet med de ramar som finns i den nya förordningen som gäller från och med 1 juli 2016. Föreskrifterna skall följa förordningens ramar och bidra till en god samhällsekonomisk effektivitet. Målet med förändringen i föreskrifterna har därmed varit att:

- Bidragets storlek skall bygga på målgruppernas storlek, med utgångspunkt i den definition som finns i förordningen. Det betyder en väsentlig förändring i förhållande till nuvarande fördelningssystem.
- Bidragets storlek och inriktning skall stimulera samverkan mellan kommuner så att både rådgivningskompetens och ansökningsförfarande samordnas i möjligaste mån.
- Föreskrifterna skall ge förutsägbarhet för kommunerna och de regionala energikontoren genom att bidragsfördelningsprinciperna är transparenta och tydliga. Därmed underlättas både långsiktig bemanning och kommunernas planering.
- Hanteringen av bidraget skall vara administrativt effektivt, både vid ansökan och uppföljning.

Dessa förändringar i föreskrifterna ligger väl i linje med fastställd målbild angående rätt målgrupper, effektivare organisation, tydligare krav och uppföljning. Energimyndigheten har i föreskrifterna balanserat för skillnader i förutsättningar mellan storstads- och landsbygdskommuner och lagt in incitament till insatser med högre ambitionsnivå, för att nå en god samhällsekonomisk effektivitet. Sammantaget innebär det att bidraget kommer fördelas enligt nedanstående.

Bidraget fördelas beroende på hur stora de prioriterade målgrupperna är inom respektive kommun. De prioriterade målgrupperna är hushåll, organisationer och företag (mikro, små och medelstora). För flera av dessa finns dock inte komplett relevant offentlig statistik i enlighet med förordningens krav. Det som är relevant att urskilja för rådgivningen är företag och organisationer som bedriver någon

form av verksamhet som förbrukar energi eller väsentligt påverkar klimatet. Energimyndighetens har valt söka statistik på företag som har anställda och är små och medelstora, med information om i vilken kommun de bedriver verksamheten. Detta kan idag inte urskiljas i den offentliga statistiken. Inte heller kan organisationer som bedriver verksamhet med energiförbrukning eller klimatpåverkan urskiljas. Om sådan statistik i framtiden kan erhållas, kan beräkningsunderlaget baseras på detta.

Målgrupperna som därför tillsvidare kommer utgöra grund för beräkning av bidraget är hushåll i flerbostadshus (bostadsrätt och äganderätt) och hushåll i småhus. Hushåll i hyresrätt ingår inte då dessa inte prioriteras för rådgivningen, eftersom deras mandat att påverka energiförbrukningen i den fastighet de bor inte är lika stor. Företag och organisationer, där exempelvis fastighetsägare för hyreshus ingår, är dock fortfarande prioriterade som målgrupp för rådgivningsinsatser, även om de inte ingår som beräkningsunderlag för bidragets storlek.

Ett tak för bidraget sätts till 2 miljoner kronor. Detta kommer att påverka endast de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Ett takbelopp motiveras av en större närhet till rådgivningens målgrupper och de storskalighetsfördelar i övrigt som kan nås med rådgivningsverksamheter med flera anställda. De belopp som frigörs genom takbeloppet avsätts till en sökbar pott för samtliga kommuner, där man vill satsa med en högre ambitionsnivå i verksamheten (EKR+), i föreskrifterna kallad Utökad rådgivning.

Det kommer också att finnas ett golvbelopp på 50 KSEK. Anledningen till detta är att små belopp ger mycket administration i förhållande till utfall.

Prioritet kommer i den sökbara utökade rådgivningen att vara att stimulera samarbete mellan kommuner eller ett projekt som beaktar och stimulerar särskilda lokala förutsättningar för rådgivning. Energimyndighetens avsikt är att denna del under det första året ska ha minst en omfattning om ca 7,5 MSEK att ansöka om. Denna del kommer regleras av ett antal kriterier vilka styr fördelningsnivåer samt vilka kommuner som tilldelas medel. Kriterierna kommer redovisas i utlysningen.

För att kunna göra ansökningsutlysningar om bidrag behöver Energimyndigheten även genom föreskrifter reglera vilka uppgifter som kommuner och regionala energikontor ska redovisa avseende den bedrivna verksamheten. Ett förtydligande om vilka uppgifter som en funktion för energi- och klimatrådgivningen förväntas omfatta har införts i föreskrifterna. En grundläggande energi- och klimatrådgivningsfunktion skall därmed minst vara tillgänglig för rådgivning (både uppsökande och inkommande) delta i minst ett nationellt gemensamt insatsprojekt, genomföra insatser inom ramen för aktuella EU-direktiv såsom EPBD2, utföra av Energimyndigheten ålagd rapportering kopplat till bidraget samt avsätta tid för kompetensutveckling och nätverksträffar med andra energi- och klimatrådgivare.

För att kunna visa att det finns tillräckligt med resurser för att fullgöra uppgifterna anges också en gräns i föreskrifterna avseende tillgång till en funktion för energi- och klimatrådgivning på motsvarande minst en halvtidstjänst. Denna reglering anses nödvändig när bidraget fördelas enligt en skala där även relativt små bidragsbelopp kan erhållas. Syftet är därmed att säkra upp både kompetens och tillgänglighet för de insatser som måste genomföras inom ramen för energi- och klimatrådgivningen. Konsekvensen av detta krav på tillgång till rådgivningsfunktion är att 214 kommuner kommer behöva egenfinansiera delar av energi- och klimatrådgivningen alternativt samordna tjänster för funktionen energi- och klimatrådgivning med andra kommuner. Båda lösningarna förekommer redan idag i minst 60% av de kommuner som berörs. Bedömningen är att det främst påverkar cirka 95 av de 214 kommuner som inte kommer få täckning för en rådgivningsfunktion på minst motsvarande en halvtid, kommuner som idag inte samordnar funktioner.

För att balansera de särskilda förutsättningar som finns i glesbygd, med långa avstånd till målgrupperna, införs ett särskilt resebidrag till glesbygdskommuner enligt Sveriges kommuner och landstings definition (36 kommuner)¹. Resebidraget kommer i utlysningen fastställas till ett maxbelopp och skall motsvara verkliga kostnader kopplade till resor i tjänsten för genomförande av rådgivningsinsatser.

Ett regionalt energikontor kan ansöka om bidrag till regional respektive nationell samordning samt utveckling av kommunal energi- och klimatrådgivning. Bidraget till nationell samordning kommer fördelas till ett mindre antal regionala energikontor. Det regionala bidraget kommer fördelas till fler. Villkoren för att kunna erhålla bidrag samt storlek på bidraget kommer att specificeras i kommande utlysning.

---

¹ Kommuner i glesbefolkad region - Kommun med mindre än 300 000 personer inom en radie på 112,5 km. (16 kommuner) samt Glesbygdskommuner - Kommun med en tätortsgrad understigande 70 procent och mindre än åtta invånare per kvadratkilometer. (20 kommuner)